

Tehniline kirjeldus

„Kinnise lasteasutuse teenusel tööd alustava töötaja sissejuhatava kursuse e-koolituse loomine“

Tellimus „Kinnise lasteasutuse teenusel tööd alustava töötaja sissejuhatava kursuse e-koolituse loomine“ viiakse läbi raamlepingu „Laste heaolu valdkonna e-kursuste loomine ning arendamine“ 2-10/19143-1 raames. Tellimuse tulemusena valmiv e-kursus peab vastama raamlepingu ja selle lisas 1 toodud nõuetele kursuse ülesehituse, metoodika, õppematerjalide, tehniliste ja keskkonnahoidlike lahenduste kohta.

Hange on rahastatud projekti „2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide meetme 21.4.7.9 „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele“ toetuse andmise tingimused „Laste ja perede toetamine“ tegevus 2.2. kaudu.

Töö tulemuste teavitamisel tuleb lähtuda ESF-i perioodi 2021-2027 Ühtekuuluvus fondide vahendite kasutamisel avalikkuse teavitusreeglitest.

1. Taust

Kinnise lasteasutuse teenus (edaspidi: KLAT) (sotsiaalhoolekandeseadus § 130¹⁾) on ööpäevaringne teenus, mida osutatakse sotsiaalhoolekandeseaduse §-s 130³ sätestatud tingimustel lapsele, kelle vabadust on piiratud kohtumääruse alusel. Teenuse eesmärk on toetada lapse psühholoogilist, emotsionaalset, sotsiaalset, hariduslikku ja kognitiivset arengut, et saavutada püsivad muutused, mis võimaldavad lapsel pärast vabaduse piiramise lõppu tulla edukalt toime tavakeskkonnas tema enda elu, tervist ja arengut ning teiste isikute elu ja tervist kahjustava käitumiseta.

Teenuse toimimise ja kvaliteedi tagamise eest vastutavad lähtuvalt sotsiaalhoolekandeseadusest, lastekaitseadusest ja teistest asjakohastest õigusaktidest, samuti teenuse osutajatega sõlmitud lepingutest, kinnise lasteasutuse juhtimismudelitest ning seal kirjeldatud rollidest sotsiaalkindlustusamet (SKA), kohalik omavalitsus (KOV) ja teenuse osutaja, et tagada teenusel viibivale lapsele kvaliteetne teenus.

2. Koolituse eesmärk

„Kinnise lasteasutuse teenusel tööd alustava töötaja sissejuhatav kursus“ e-koolituse loomise eesmärk on tagada KLATis tööd alustaval inimesel esmased teadmised, et alustada tööd suure abivajadusega ja kõrge riskikäitumisega noortega.

Koolitusel osalenu omandab esmased teadmised:

1. kinnise lasteasutuse teenuse toimimisest;
2. lapse toetamise võimalustest;
3. laste arengulistest ja psühhosotsiaalsetest eripäradest;
4. trauma ja erivajaduste mõjust lapse käitumisele;
5. teadvustab oma rolli teenusel ning analüüsib oma valmisolekut töötada valdkonnas;
6. teadvustab oma rolli vajadust teha koostööd meeskonnaga ja võrgustikuga lähtudes; lapse/noore abivajadusest ja parimast huvist.

3. Koolituse sisu

Täitjal tuleb luua kursus [ja terviklik õppekava](#), mis tagaks kursuse igale moodulile seatud eesmärkide täitumise. Kursuse täpsed eesmärgid ja õpiväljundid sõnastab Täitja. Täitja kohustub õpidisaini ja produktsiooni korraldama koostöös sisuekspertide ning Tellija poolsete ekspertidega. Täitja valida ning kujundada on kursuse moodulite ülesehitus ja sisu, õpiväljundite saavutamiseks sobivad teemad (sh täiendavad teemad), rõhuasetused ning õppemetoodika, samuti võib kokkuleppel Tellijaga vajadusel kohandada kursuse moodulite pealkirju.

Tellija on kohustatud kasutama teatud moodulite puhul juba varem Digiriigiakadeemias olevaid Sotsiaalkindlustusameti loodud e-kursuste mooduleid. Tellijal peab kasutama:

- 2. mooduli „Lapse arengu toetamine kinnise lasteasutuse teenusel“ loomisel ühe osana Digiriigiakadeemias Sotsiaalkindlustusameti poolt varem loodud e-kursuse „Lastekaitsetöö põhialused“ moodulit 2. „Lastekaitsetöö väärtuspõhine raamistik“ - Traumateadlikkus, varajase lapse trauma mõju ja e-kursuse „Psühholoogilist traumat arvestav praktika“ moodulit „Kuidas kujuneb traumakogemus ja reageerib meie aju?“
- 3. mooduli „Enesehoiu ja rollisulguse olulisus tööks kinnise lasteasutuse teenusel“ loomisel ühe osana Digiriigiakadeemias Sotsiaalkindlustusameti poolt varem loodud e-kursuse „Lastekaitsetöö põhialused“ 5. moodulist „Lastekaitsetöö korraldus ja lastekaitsetöötaja ülesanded väljaspool juhtumitööd“ Lastekaitsetöötaja enesehoiu ja enesetäiendamise võimalused videot (Kaia Kastepõld-Tõrs "Mis mõjutab abistaja haavatust?").
- Visuaalina koos selgitustega kasutada „Traumast Taastumise Mudelit“ (T. Skuse & J. Matthew, 2014). Traumast Taastumise Mudel (T. Skuse & J. Matthew, 2014).

Lisaks on Täitja ja Tellija kokkuleppel võimalik kasutada eelnevalt tehtud e-kursuse teisi moodulit/mooduleid (näiteks „Psühholoogilist traumat arvestav praktika“, „Lastekaitsetöö põhialused“, „Lastekaitsetöö väärtuspõhine raamistik“, „Traumateadlikkus“, „Varajase lapse trauma mõju ja traumateadlik abistamine“), mis sisaldavad sarnase/sama temaatikaga mooduleid. Täitja ja Tellija lepivad täpsemalt kokku varasemast e-kursuse moodulist kasutatava(d) osa(d).

Moodulites toodud õpiväljundid ja teemad on Tellija esialgne nägemus koolituse sisust, lõpliku koolituse sisu koostatakse Tellija ja Täitja koostöös. Koolituse sisu peab olema kooskõlas [„Kinnise lasteasutuse teenuse standardiga“](#).

Moodul I „Kinnise lasteasutuse teenuse olemus ja seadusandlus“ (eeldatav maht 1-2 ak/h)

Peamised õpiväljundid:

- kirjeldab kinnise lasteasutuse teenust ning selle toimimist;
- teadvustab enda rolli kinnise lasteasutuse teenusel;
- kirjeldab peamisi lapse toetamise võimalusi kinnise lasteasutuse teenusel;
- teab, kust leida asjakohast seadusandlust ja regulatsioone, lisainfot ja juhiseid.

Peamised teemad:

- kinnise lasteasutuse teenuse kvaliteedipõhimõtted, eesmärgid, struktuur ja asutuste rollid (SKA, KOV, KLAT teenuse pakkujad);
- peamised lapse toetamise võimalused KLA teenusel;
- lapse õigused ja täiskasvanu roll nende rakendamisel (sh lapse osalus, privaatsus, võimalus enda murest rääkida).
-

Moodul II „Lapse arengu toetamine kinnise lasteasutuse teenusel“ (eeldatav maht 3-4 ak/h)

Peamised õpiväljundid:

- mõistab KLA teenusel viibivate laste eripärasid;
- mõistab ebasoodsate lapsepõlvkogemuste ja trauma mõju lapse arengule ja käitumisele;
- teab lapse traumareaktsioonide äratundmise ja esmaabi põhimõtteid;

- rakendab traumateadlikku lähenemist lapse toetamisel ja taastumise soodustamisel;
- tunneb teismee arengulisi iseärasusi ning nende mõistab nende seost lapse käitumise ja emotsionaalsusega;
- kirjeldab üldiselt levinumaid erivajadusi ning käitumis- ja psüühikahäireid lapseas; toetub lapse tugevustele, mõistab lapse käitumise tagamaid ja põhjuseid.

Peamised teemad:

- ebasoodsate lapsepõlvkogemuste mõju lapse arenguloole;
- esmane trauma ja teisene trauma.
- lapse traumareaktsioonid ja esmaabi;
- traumateadlik lähenemine;
- traumast taastumise toetamine;
- teismee ja puberteedia arengulised eripärad;
- sagedamini esinevad erivajadused ning lapse käitumis- ja psüühikahäired – ülevaade.

Moodul III „Enesehoiu ja rolliselguse olulisus tööks kinnise lasteasutuse teenusel“ (eeldatav maht 1-2 ak/h)

Peamised õpiväljundid:

- mõistab oma rolli, vastutust ja piire lastega töötamisel ning tegutseb valdkonna väärtusi järgides;
- mõistab, kuidas isiklikud kogemused ja hoiakud mõjutavad suhtlemist ja otsuseid;
- on teadlik enesehoiuvõtetest ja supervisioonist kui professionaalsest toetusviisist.

Peamised teemad:

- töötaja roll (rolli olemus, vastutus, piirid), mina ja valdkond (rollid, hoiakud);
- enesehoid ja eneseabivõtted (sh supervisiooni olulisus).
-

Moodul IV „Meeskonna - ja võrgustikutöö lapse heaolu tagamiseks kinnise lasteasutuse teenusel“ (eeldatav maht 1-2 ak/h)

Peamised õpiväljundid:

- mõistab lapse ümber oleva võrgustiku ülesehitust ja osapoolte rolli;
- teab enda rolli ja vastutust koostöös erinevate osapooltega lapse heaolu tagamisel;
- mõistab vajalike kokkulepete ja tegevuskavade olulisust lapse toetamisel;
- kasutab lahendustele suunatud suhtlemisviise ja toetab lapse kaasamist temaga seotud otsustes.

Peamised teemad:

- laps ja võrgustik (asutuse sisene ja väline) tema ümber ja vastutused (lastekaitsetöötajad, lapsevanemad/eestkostja, KLAT);
- lapse heaolule keskenduv meeskonnatöö. Kokkulepped ja tegevuskavad – miks need on vajalikud ning kuidas neid meeskonnatöös rakendada?

4. Õppemetoodika ja nõuded koolitusele

Peale lepingu sõlmimist loob Täitja kursuse kavandi ja esitab selle Tellijale esmasel kohtumisel kokkulepitud ajaks. Kursuse kavandil peab Täitja kirjeldama selle toimimisloogikat visualiseerival digitaalsel kujul (näiteks skripti või teekonnakaardina, ingl k *journey map*) või otse lõplikuks kasutamiseks mõeldud e-õppekeskkonnas. See kooskõlastatakse Tellija esindajatega ja on aluseks esmaste, sihtgrupil testitavate sisumaterjalide tootmisele.

Kursuse moodulid peavad olema metoodiliselt üles ehitatud innovaatseliselt ja kaasahaaravalt ning toetama parimal võimalikul viisil moodulite eesmärkide saavutamist ning iga osaleja õppimist. Oodatud on täiskasvanud õppijale sobivate uuemate lahenduste kasutamine. Kursus peab olema ülesehitatud juba kinnitust leidnud uurimustele ja kogemustele.

Iga moodul peab olema metoodiliselt eelkõige praktiline ja/või kaasusepõhine saavutamaks osalejate jaoks võimalikult praktilist väärtust. Metoodika peab võimaldama aktiivselt kaasa mõelda, analüüsida, mõtestada ja samastada situatsioonidega või lahendada osaleja praktilist situatsiooni ning leida näpunäiteid probleemide edukaks ületamiseks või keerukates küsimustes parimate võimalike lahenduste leidmiseks. Kursusel osalejatel on võimalik selle läbimise käigus teha erinevaid teemaga seotud praktilisi ülesandeid või teste, mis teadmisi kinnistavad ja töösse rakendada aitavad.

Täitja kaasab e-kursuse sisu loomisesse vastavalt teemadele sobivad valdkondliku hariduse, töökogemuse ning koolitamise ja kursusele sisu loomise kogemusega eksperdid (näiteks sotsiaal-, hariduse-, õigus-, psühholoogia valdkonnast). Üks ekspert võib luua sisu rohkem kui ühele teemamoodulile.

Koolitus peab olema ülesehitatud sellisel viisil, et kursuse sissejuhatuses ja lõpus teeb kursuse läbija eneseanalüüsimist abistavad harjutused, mis aitavad teadvustada oma rolli teenusel ning analüüsida oma valmisolekut töötada valdkonnas. Kursus peab lõppema lõputestiga, mis on elektroonne ja koostatud õpiväljundite kaupa. Lõputesti puhul on tegemist mitteeristava hindamisega, mille lävendkriteeriumiks on testi sooritamine.

Kursuse edukal läbimisel väljastatakse e-keskkonnas isikupõhine tõend õpingute läbimise kohta. Tõend on eesti keeles ning välja printitav/alla laetav.

Täitja peab looma kursusele õpijuhise, milles on kirjeldatud kursuse läbimiseks vajalikud protsessid.

Tellijal on õigus lõpliku kursuse programmi kooskõlastamisel teha Täitjale ettepanekuid kursuse ülesehituse ja metoodika osas. Lepingu täitmise käigus toimuv metoodika täiendamine/muutmine ja täiendused/muudatused kooskõlastatakse Tellija ja Täitja vahel.

5. Tehnilised lahendused

E-kursus peab vastama raamlepingu lisas 1 toodud nõuetele kursuse ülesehituse, metoodika, õppematerjalide, tehniliste ja keskkonnahoidlike lahenduste kohta. Lisaks peab „Kinnise lasteasutuse teenusel tööd alustava töötaja sissejuhatav kursus“ vastama järgmistele kriteeriumitele:

- 1) e-kursuse hinnanguline maht on kuni 10 akadeemilist tundi;
- 2) kursuse õppematerjalid ja õppetegevused on sihtgruppi kuuluvate kasutajate peal testitud (vähemalt 4 inimest 2st erinevast organisatsioonist, sihtgrupi esindajad lepitakse kokku Tellijaga) ja parendusettepanekute põhjal kuni valmimiseni arendatud;
- 3) Täitja annab Tellijale üle ka kursuse materjali SCROM-paketina;
- 4) kursuse disainimisel soovitab Tellija lähtuda Digiriigi Akadeemia Digiriigi ABC kursuse e-õppe disainist;
- 5) e-kursusel on nõuetekohaselt viidatud rahastajale (täpsem viitamise kord jagatakse Täitjaga esimesel kohtumisel).

6. Tööde teostamine ja üleandmine

Täitja annab Tellijale töö üle kahes etapis:

Etapp I – e-kursuse esmane verisoon. Hiljemalt **kuus** kuud peale lepingu sõlmimist peab Täitja andma üle valminud e-kursuse esmase versiooni Articulate Rise platvormil. Selleks tähtjaks peab olema loodud e-kursuse sisu ja valminud esmane e-kursuse piloteeritav verisoon Articulate Rise platvormil.

Etapp II – e-kursuse testimine ja paranduste tegemine Täitja poolt. Valminud e-kursust testitakse peale etapp I lõppemist Tellija poolt määratud isikute ringis ning peale kursuse Digiriigiakadeemiasse lisamist. Testimise ja ka hilisema kasutajate tagasiside alusel laekunud parandusettepanekute sisseviimise tähtaja lepivad Täitja ja Tellija kokku e-kirja teel vastavalt paranduste töömahukusele ja ajakriitilisusele. Paranduste sisseviimise lõpptähtaeg on **üheks** kuud peale lepingu sõlmimist.